

Regionaal Programma Werklocaties 2019-2024

1.1

Regio Rivierenland

23-06-2021

*Aanvullingen op het RPW 2019-2024 van de regio naar aanleiding van een
uitwerkingsverzoek van Gedeputeerde Staten Gelderland*

1. Inleiding

1.1 Doelstelling Regionaal Programma Werklocaties 2019 - 2024

De gemeenten van Regio Rivierenland hebben in 2020 het Regionaal Programma werklocaties (RPW) Regio Rivierenland vastgesteld. De huidige gemeenten binnen de regio - de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel – zijn door Gedeputeerde Staten (GS) in december 2020 verzocht om verder uit te werken hoe de regio omgaat met de ambities op het gebied van duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Daarnaast luidt het verzoek om ten aanzien van de XXL-logistiek definitie beter aan te sluiten bij de definitie van provincie Gelderland.

De regio maakt middels deze aanvulling een aantal nieuwe afspraken die aansluiten bij de huidige economische ontwikkelingen en die houdbaar zijn voor de looptijd van het RPW. De regiogemeenten streven erna om aan te blijven sluiten bij de economische dynamiek en specifieke context van Regio Rivierenland. De Ruimtelijk Strategische Visie (RSV), beleidsambities op gebied van energietransitie en duurzaamheid, de (regionale) arbeidsmarkt / onderwijs en 'daily urban systems' blijven hierbij belangrijke aandachtspunten in relatie tot het RPW.

Met de aanvullende afspraken wil de regio ook op passende wijze invulling geven aan de oproep door GS tot nadere uitwerking van het RPW. In het RPW stond voor 2022 is reeds een tussentijdse actualisatie gepland, inclusief herberekening van (verwachte) vraag en aanbodprognoses. Naar aanleiding van de geconstateerde stand van zaken (zie par. 2), besluit de regio om samen met de provincie vervroegd te starten met een nieuwe inschatting van de ruimtevraag (volgens model WLO II) en zal vervolgens GS over de resultaten hiervan informeren in 2022.

1.2 Aanvullingen 2021

Deze aanvulling op het RPW gaat nader in op (paragraaf):

2. Stand van zaken RPW 2019 – 2024,
3. Concretisering van regionale ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid,
4. Wijziging in XXL-logistiek definitie in m², van 10 hectare naar 4 hectare (BVO),
5. Regionale aanpak inzake capaciteitsvraagstuk Hondsgemet-Noord,
6. Kansen voor meer samenwerking op het gebied van revitalisering
7. Toekomstbestendigheid realiseren op projectniveau middels dynamische agenda, Toekomstbestendigheid bedrijventerreinen.

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van het Afsprakenkader of de werkwijze met het RAP waarmee ook uitvoering wordt gegeven aan de regionale afspraken op dit beleidsveld.

Fig. 1: Schematische weergave van de regionale samenwerking op het gebied van bedrijventerreinen.

2. Stand van zaken RPW 2019-2024

Als onderdeel van het huidige RPW wordt de vraagbehoefte van de markt gemonitord. Zo wordt getracht om te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Ten aanzien van het afgelopen “corona” jaar kan geconstateerd worden dat de pandemie er vooralsnog niet toe heeft geleid dat er in de regio sprake is van een afname van de marktvraag naar bedrijfskavels.

Door wijzigingen in wet- en regelgeving wordt het wel steeds complexer om met de ontwikkeling van bedrijventerreinen te voldoen aan de vraag. Daarnaast is er voor een aantal ontwikkelingen uit de programmering sprake van vertraging. Bij de ontwikkeling van het regionale bedrijvenpark Medel speelt de stikstofproblematiek hierbij al geruime tijd een belangrijke rol. En bij de ontwikkeling van Hondsgemet-Noord is sprake van onvoorziene problematiek. Als gevolg hiervan kan al een aantal jaren geen passend aanbod gerealiseerd worden die aansluit bij de marktvraag. Dit heeft invloed op de beleidsambitie van de regio om:

- Zich te ontwikkelen als strategische logistieke hotspot, als onderdeel van Logistics Valley
- Om invulling te blijven geven aan het topsectorenbeleid (logistiek) van Nederland
- De provinciale ambitie om grootschalige logistieke ontwikkelingen te clusteren bij bestaande ontwikkelingen.
- Voldoende ruimte en passende huisvestingsmogelijkheden te blijven bieden aan lokale groeiende/ uitbreidende mkb bedrijven

Als gevolg van de geconstateerde situatie bestaat de vrees dat, gezien de doorlooptijd van ruimtelijke procedures, er mogelijk jarenlang geen passend aanbod gerealiseerd kan worden die aansluit bij de marktvraag (voor zowel logistieke bedrijven als lokaal groeiende bedrijven). De gemeenten in de regio spreken daarom af dat zij nieuwe zoeklocaties opnemen in hun te ontwikkelen omgevingsvisies. Verder wordt een herberekening van de (verwachte) ruimtevraag vervroegd gestart volgens model WLO II, als onderdeel van de reeds afgesproken tussentijdse evaluatie in 2022.

Om te voorkomen dat door vertraging de economische groei stagneert wordt verder in de regio alvast gekeken of initiatieven voor de langere termijn (tabel 8 uit het RPW) eerder al gerealiseerd kunnen worden dan de oorspronkelijke planning vanaf 2023. Dit met het doel om beter te kunnen voorzien in de geconstateerde vraag van lokale en regionale bedrijven. Specifiek wordt gekeken naar ontwikkelingen met de stoplichtenmodelstatus oranje of rood, om hiervan te bepalen of, en zo ja in welke mate, deze ontwikkelingen eerder opgepakt kunnen worden zonder te belanden in complexe en vertragende procedures.

Met het RPW wordt sinds 2020 ook ingezet op het stimuleren van de toekomstbestendigheid van bestaande bedrijventerreinen in de regio. Bedrijventerreinen zijn nu nog te vaak een ondergeschoven kindje in de discussie over energiebesparing, terwijl dit een kansrijke doelgroep is voor het realiseren van milieuwinst en andere klimaatdoelstellingen. Sinds vaststelling van het RPW hebben er een aantal mooie ontwikkelingen plaatsgevonden. Deze zijn opgenomen als een overzicht van de dynamische agenda *Toekomstbestendigheid bedrijventerreinen* (zie paragraaf 7).

De agenda is tevens opgenomen als onderdeel van het nieuwe regionaal economisch ambitedocument 2022-2025, waarover de regiogemeenten later dit jaar besluiten en heeft als doel om kennisuitwisseling te stimuleren, opschalingsmogelijkheden zichtbaar te maken, synergie aan te boren en tevens ook inzichtelijk te maken welke stappen er lokaal in dit kader ondernomen worden door ondernemers, gemeenten of andere stakeholders.

3. Concretisering van regionale ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid

Duurzaamheid en de transitie naar een meer circulaire leefomgeving zijn belangrijke opgaven, waarbij werklocaties een strategische rol kunnen spelen. Integraal worden deze transitie-opgaven aangepakt, ondermeer met behulp van de Regionale Energie Strategie (RES), de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en de FruitDelta Gebiedsagenda.

De opgaven op het terrein van circulariteit, de energietransitie en duurzaamheid zijn van toepassing op reguliere lokale en regionale bedrijventerreinen (incl. watergebonden en bijzondere werklocaties). Zowel bij de ontwikkeling van nieuwe terreinen als met het oog op bestaande terreinen, worden de duurzaamheidsdoelstellingen toegepast, waarbij rekening gehouden wordt met de locatie-specifieke situatie. Voor de uitbreiding of aanleg van nieuwe bedrijventerreinen betekent dit (aanvullend op de reeds gemaakte afspraken in het RPW) concreet het volgende:

1. Invoer van parkmanagement of een andere vorm van organisatiegraad;
2. Stellen van eisen aan de dakconstructie van nieuwe bedrijfspanden geschikt voor duurzame toepassingen die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van het pand;
  - a. Het streven hierbij is het maximaal benutten van daken voor zonnepanelen bij nieuwe bedrijventerreinen, onder de voorwaarde dat de infrastructurele netwerkcapaciteit toereikend hiervoor is.
3. Gasloos bouwen (tenzij noodzakelijk voor het productieproces);
4. Stimuleren uitwisseling restwarmte, elektriciteit en grondstoffen binnen het terrein en de directe omgeving ;
5. Het reserveren van ruimte voor bijvoorbeeld (elektrische) oplaadpunten, waterstof tanken, batterij/voorzieningen t.b.v. opslaan elektriciteit;
6. Streven naar het opstellen van een materialenpaspoort voor gebouwen bij nieuwbouw als onderdeel van een meer circulaire leefomgeving;
7. Stimuleren klimaatadaptatie overeenkomstig het bestuursakkoord Klimaatadaptatie (2018): voldoende waterberging, opslag op eigen terrein, natuur inclusief bouwen en het vergroenen van de openbare (en private) ruimte waardoor samen een goede groene structuur en aantrekkelijkere omgeving ontstaat waarbij stimuleren van biodiversiteit een belangrijke rol heeft;
8. Streven naar een hoogwaardige duurzaamheids-certificering op zowel pand- als gebiedsniveau bij XXL-Logistiek (indien redelijkerwijs mogelijk).

De regiogemeenten streven samen als regio naar de realisatie van deze geformuleerde doelstellingen op het gebied van duurzame bedrijventerreinen. Naast deze collectieve inspanning is reeds bekend dat regiogemeenten individueel aanvullende beleidsregels en doelen in relatie tot dit beleidsterrein nastreven, die ook een hoger ambitieniveau kennen. Dit past bij de couleur locale en de subregionale verschillen en uitdagingen in de regio, maar het creëert tevens een kansrijke voedingsbodem om 'best practices' van de koplopers op dit gebied uit te wisselen met behulp van de dynamische agenda toekomstbestendige bedrijventerreinen (par. 7).

3.1 Netwerk capaciteit

Middels de actualisatie luidt ten aanzien van de specifieke concretisering van duurzaamheidsambitie '2a'. *maximaal benutten daken voor zonnepanelen* geeft de regio ook een signaal af aan de provincie. Zo vormt met name de capaciteit van het huidige energienetwerk in de regio een serieuze

bottleneck voor de beoogde energie-transitie. Met een gemiddelde aansluitijd van 2 jaar is de urgentie hiervan inmiddels zodanig, dat hiermee sprake is van een negatieve impact op de concretisering van de duurzaamheidsambities. De netbeheerder spreekt inmiddels van een doorlooptijd die kan oplopen tot wel 10 jaar. Provincie, netbeheerder en regio gaan in de komende periode in gesprek over de mogelijke knelpunten voor de beoogde programmering van regio en provincie en nemen de resultaten van deze verkenning vervolgens mee in de volgende actualisatie van het RPW.

3.2 Duurzaamheids-certificering op zowel pand- als gebiedsniveau bij XXL-Logistiek

Duurzaamheidscertificatie is een onafhankelijk en extern gecoördineerd beoordelingsstelsel dat de duurzaamheid van gebouwen meetbaar maakt. Op basis van verschillende parameters worden gebouwen beoordeeld en wordt deze beoordeling vertaald in een certificaat. De parameters van duurzaamheidscertificaten worden voortdurend bijgesteld en geïnnoveerd. Het certificaat geeft de koper van het gebouw de garantie dat het pand gebouwd is op basis van de meest recente duurzame innovaties. Op die manier is de certificering van het gebouw een belangrijke troef bij het verduurzamen van vastgoed.

Een steeds groter groeiende groep van bedrijven in de regio investeert in het verduurzamen of duurzaam nieuwbouwen van hun onderkomen en maakt hierbij gebruik van certificatie zoals BREEAM. Gebouwen worden ten behoeve van een score gequoteerd op basis van een lijst van 90 parameters binnen 9 categorieën (energie, gezondheid & welzijn, management, water, afval, landgebruik & ecologie, vervuiling, transport en materialen).

Het certificaat van BREEAM is slechts één van de beoordelingsinstrumenten wat hiervoor op de markt is. Het streven van de regio luidt ten aanzien van XXL-logistiek dat het bouwen van gebouwen is toegestaan indien sprake is van certificering volgens de beoordelingsrichtlijn BREEAM-NL of een hiermee vergelijkbaar onafhankelijk aangetoond kwaliteitsniveau met behulp van een ander beoordelingsinstrument.

Met deze aanvullende regionale concretisering wordt extra ingezet op een moderne toekomstbestendige inrichting van deze (logistieke) bedrijventerreinen en duurzame gebouwen. Het streven naar een zo hoog mogelijke duurzaamheidscertificering voor XXL-Logistiek zorgt daarnaast voor:

- Het realiseren van duurzame gebouwen met minimale impact op het milieu;
- Het mogelijk maken dat gebouwen te onderscheiden zijn naar duurzaamheid;
- Het voorzien in een geloofwaardig keurmerk voor duurzame gebouwen;
- Het versterken van bewustzijn dat ruimte schaars is;
- Het stimuleren van de vraag en aanbod van duurzame gebouwen.

4. Wijziging in XXL-logistiek definitie

De regio Rivierenland wil bijdragen aan de economische groei, de landelijke en provinciale ambities en vanuit een goede ruimtelijk ordening de regio houden op de ontwikkeling van XXL-logistiek. Hiertoe maakt het gebruik van de regionale Ruimtelijke Strategische Visie en zet het al geruime tijd in op clustering van bepaalde type bedrijvigheid. In het kader van een duurzame landschappelijke inpassing, is die continuering van de gezamenlijke inzet door de regio (middels het RPW) op clustervorming het uitgangspunt.

Met clustering van bedrijven kan efficiënter en duurzamer omgegaan worden met de ruimte. Clustering van bedrijven versterkt ook het vestigingsklimaat omdat er voor sommige thema's voldoende massa ontstaat om vraagstukken collectief op te pakken. Daarnaast kan dit de samenwerking bevorderen omdat zij gebruik kunnen maken van dezelfde leveranciers en dezelfde klanten. Onderlinge relaties worden versterkt. Dit worden externe economische voordelen genoemd. Ook kan een bepaald bedrijf profiteren van de werknemers in een gebied met een specifieke kennis die ook voor zijn bedrijf relevant is. Doordat deze werknemers zo nu en dan van bedrijf wisselen ontstaat er een dynamiek van innovatie. Een cluster (ecosysteem) kan op deze manier een voorsprong opbouwen tegenover andere regio's, om zo leidend te worden op een bepaald specialistisch gebied.

Middels deze actualisatie, wenst Regio Rivierenland zich te conformeren aan de gekozen provinciale definitie inclusief kwantitatieve maatvoering (4 hectare) voor XXL-Logistiek. Ten aanzien van het huidige RPW wijkt deze maatvoering significant af van die door Regio Rivierenland eerder is opgenomen in haar RPW (10 hectare). Concreet betekent deze wijziging dat wanneer de ruimtevraag van een logistieke locatiezoeker groter is dan 4 hectare en buiten het logistieke cluster van Medel ligt, dat dan vestiging op een ander terrein zonder een nadere afstemming met regio en provincie Gelderland niet mogelijk is.

De regio wil zich inspannen om XXL-logistiek te clusteren en om zo te voldoen aan het provinciaal en landelijke beleid, om op een zorgvuldige manier gebruik te maken van de ruimte en het milieu. Mocht dit, gezien de steeds complexer wordende ontwikkelingsmogelijkheden niet lukken, dan wil de regio graag in overleg met de provincie om tot een passende oplossing te komen. Gelet op huidige marktontwikkelingen zal daarnaast via regionale partners in het provinciale logistieke netwerk Logistics Valley wel gepleit worden voor waakzaamheid ten aanzien van een beleidsmatige werkelijkheid, in relatie tot de geconstateerde ruimtebehoefte van de BV Nederland in het algemeen en de (top)sector logistiek in het bijzonder.

4.1 Maatwerk als (onveranderd) belangrijk uitgangspunt van het RPW 2020-2024

De regio streeft onverminderd (vanwege de synergie voordelen) om de logistiek in beginsel geclusterd op specifieke plekken te concentreren. Desondanks betekent dit niet dat een afwijking niet mogelijk zal zijn. Provincie Gelderland, Gemeenten en Regio spreken af om in gezamenlijkheid te kijken naar maatwerk en nadere afstemming, indien hier behoefte aan is. Hierbij is de motivatie van de gemeente en de specifieke kenmerken van een casus wel van een significant belang. Het gaat hierbij bijvoorbeeld niet om 'footloose' bedrijven die zich nieuw in de regio willen vestigen, maar om bedrijven die reeds in de regio gevestigd zijn en die willen uitbreiden of verplaatsen.

Wanneer gemeente en de provincie vervolgens de wenselijkheid van een dergelijke ontwikkeling hebben bevestigd, dan zullen gemeente en provincie gezamenlijk een maximale inspanningsverplichting leveren om procedureel deze ontwikkeling zo snel mogelijk te faciliteren, aansluitend op

de uitgangspunten van deze regionale samenwerking, zoals tevens ook verwoord is in het Afsprakenkader *regionale samenwerking bedrijventerreinen 2020-2025*.

5. Capaciteit infrastructuur West Betuwe (Hondsgemet-Noord)

In samenwerking met provincie Gelderland werkt gemeente West Betuwe momenteel aan een verdiepend onderzoek naar de provinciale weg N327, in relatie tot (ondermeer) bedrijventerrein Hondsgemet Noord uit het RPW. Gelet verder op de wederzijdse belangen en complexiteit van het vraagstuk gaat het in de eerste plaats om het gezamenlijk verkrijgen van voldoende inzichten op ruimtelijk, verkeerstechnisch en financieel gebied, om grip te krijgen op de problematiek. Op basis van deze inzichten kunnen besluiten worden genomen over de meest gewenste oplossingen. Dit ingezette proces van onderzoek en besluitvorming ligt vooralsnog primair bij regiogemeente West Betuwe en provincie Gelderland.

Indien deze situatie in de toekomst leidt tot een tekort aan bedrijventerreinen verzoekt GS van de regio een voorstel voor een oplossing. De resultaten van het verdiepend onderzoek zijn op dit moment nog niet bekend. Het voorstel luidt om die reden dat de betreffende regiogemeente in de lead blijft ten aanzien van het vraagstuk. Indien hierbij daadwerkelijk blijkt dat de beschreven situatie in de toekomst mogelijk leidt tot een tekort aan bedrijventerreinen, dan luidt de afspraak dat de betreffende gemeente dit kenbaar maakt aan de regionaal portefeuillehouder RPW, met daarbij vervolgens een voorstel hoe dit in regionaal verband middels het RPW op te lossen is. Uiteraard zal provincie Gelderland (als mede probleem-eigenaar) hierbij betrokken worden.

De regionale afspraak is dat gemeente West Betuwe ten aanzien van dit vraagstuk een agenderende rol richting de regio heeft (in het kader van het RPW), indien als gevolg van het onderzoek nieuwe ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

6. Revitalisering

Revitalisering is aan de orde als er sprake is van (dreigende) leegstand en achteruitgang van de kwaliteit van het bedrijventerrein. De kwaliteit van bedrijventerreinen is van groot belang voor het vestigingsklimaat en de economische ontwikkeling van een gemeente. Het gaat daarbij zowel om de kwaliteit van de openbare ruimte als om die van de private ruimte. We streven ernaar om de terreinen kwalitatief goed op orde te houden. Dit sluit aan bij onze aanpak toekomstbestendige bedrijventerreinen. Middels deze aanvulling op het RPW worden hierbij kansen gezien voor:

1. Het opstellen van revitaliseringsplannen, transformatieplannen en/of gebiedsvisies met behulp van de expertise en kennis van Oost NL;
2. Het verminderen van hinder op het gebied van verbeteren van de leefbaarheid in kernen en buitengebied
3. Ontwikkeling afwegingskader voor toestaan nieuwe functies op bedrijventerreinen in relatie tot de provinciale verordening
  - a. Zoals reeds op bedrijventerrein Pavijen in Culemborg onderzocht wordt.*
4. Ontwikkeling van (rand)voorwaarden voor economische functies op niet-formele werklocaties.

Gemeenten, regio en provincie spreken af om in samenwerking te bepalen wat er nodig is om revitaliseringsprojecten gerealiseerd te krijgen en hoe de provincie van meerwaarde kan zijn hierbij.

* Het college van B&W van Culemborg gaat samen met de provincie onderzoeken of woningbouw op het oostelijke deel bedrijventerrein Pavijen mogelijk is. Daarom is er op 21 mei 2021 door de gemeenteraad een voorbereidingsbesluit vastgesteld. Hiermee geeft de gemeente aan dat er een bestemmingsplan wordt voorbereid voor dit gebied. Tijdelijk worden er geen aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling genomen die eventuele woningbouw in de weg kunnen staan. Vanwege milieuc contouren van bedrijven kunnen daar op dit moment geen woningen gebouwd worden. Bedrijven die een grote milieubelasting hebben mogen niet dicht bij woningen staan. Het onderzoek richt zich hierop.

7. Dynamische agenda Toekomstbestendigheid (bestaande) bedrijventerreinen

Als onderdeel van het nieuwe RPW is door de gemeenten afgesproken om in de regionale afspraken meer aandacht te laten uitgaan naar de toekomstbestendigheid van (bestaande) bedrijventerreinen in de regio. Hierbij is – net zoals in eerdere versies - aandacht voor revitalisering en herstructurering van terreinen.

Aanvullend hierop stellen de gemeenten in deze regio echter het als een gezamenlijke ambitie om extra focus en slagkracht aan te brengen. Die focus ligt op het toekomstbestendig houden en maken van de reeds aanwezige bedrijventerreinen in de regio. Het belang van het zo goed mogelijk gebruiken ('verwaarden') van deze bedrijventerreinenvoorraad is gezien alle trends en ontwikkelingen essentieel. We zullen - samen met ondernemers, eigenaren en andere belanghebbenden - moeten werken aan de toekomstwaarde van onze bestaande locaties om te voorkomen dat deze de aansluiting met de (snel veranderende) marktvraag verliezen. Dit betekent concreet meer aandacht voor duurzaamheid en prioriteit geven aan slimme samenwerkingsvormen, met als prioritair doel een verhoogde participatiegraad onder eindgebruikers.

Het areaal van de bedrijventerreinen en het grote aantal werkzame personen geeft namelijk aan dat bedrijventerreinen niet alleen economisch van groot belang zijn, maar ook een grote rol kunnen spelen in het halen van duurzaamheidsdoelen. Er ontstaan in toenemende mate initiatieven om bedrijventerreinen te verduurzamen, maar om echt toekomstbestendig te worden is er over de volle breedte meer inzicht en kennis nodig. Hiervoor zijn onderzoek, samenwerking, kennisuitwisseling en een aantal stimuleringsmaatregelen voorzien om ontwikkelkansen te benutten. Omdat voor ondernemers op de bedrijventerreinen arbeidsmarktvraagstukken een steeds belangrijkere rol spelen is dit ook een thema dat in het kader van toekomstbestendigheid en duurzame inzet van (tijdelijke) arbeidskrachten een centralere rol zal krijgen.

Deze agenda kent een dynamische karakter en bevat een bundeling van verschillende (nieuwe) initiatieven op schaalniveau van de gemeenten. Doelstelling overall van de agenda is om de gemiddelde toekomstscore volgens onderzoek (Bureau Buiten, 2019) van de regio eind 2024 minstens gelijk aan het Gelderse gemiddelde te krijgen. Om dit te realiseren wordt werk gemaakt om kennisuitwisseling te stimuleren, opschalingsmogelijkheden zichtbaar te maken, synergie aan te boren en tevens ook inzichtelijk te maken welke stappen er lokaal in dit kader ondernomen worden door ondernemers, gemeenten of andere stakeholders zoals provincie Gelderland.

7.1 Projecten

Een weergave van de bekende projecten is zichtbaar op pagina 8 en 9. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet alle initiatieven op dit moment al bekend zijn. Veel ondernemers in de gemeenten zetten al veel meer stappen en investeren in zonnepanelen en laadpalen, alleen vaak (nog) onopgemerkt. Het streven is om gedurende de looptijd van het RPW meer inzichtelijk te krijgen wat verder (ondermeer in het buitengebied) gebeurt op het gebied van toekomstbestendigheid.

#	Naam project	Betrokken overheidspartner	Toelichting / Doel
1.	Regionale knel en kanskaart energiebehoefte bedrijventerreinen	Regio Rivierenland	Energiescan als product om kansen en bedreigingen transitie inzichtelijk maken. Product om ondernemers te faciliteren om nieuwe initiatieven te starten
2.	Parkmanagement	Tiel	<p>Op de bedrijventerreinen Latenstein, Kellen, Medel en de kantorenlocatie Westroijen hebben de ondernemers parkmanagement OCT georganiseerd. De parkmanagement heeft hiervoor een eigen organisatie met secretariële ondersteuning en een parkmanager. Binnen parkmanagement zijn de volgende initiatieven gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beveiliging van de bedrijventerreinen - Uniforme bewegwijzering - Revitalisering bedrijventerreinen (oa openbare verlichting vervangen door LED) - Aanleg eigen gasvezelnetwerk - Zonnepanelen op bedrijfsdaken - realisatie via eigen BV's van circa 25.000 zonnepanelen. - Onderzoek naar mogelijkheden uitwisselen restwarmte - Onderzoek naar mogelijkheden voor versterken biodiversiteit - Onderzoek naar verbeteren mobiliteit / bereikbaarheid bedrijven - Samenwerking en initiatieven met scholen – opleidingen – arbeidsmarkt <p>Op het bedrijvenpark Medel is aanvullend nog een parkmanagementorganisatie die voor het bedrijvenpark uitvoert:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beheer en onderhoud van het openbaar gebied (gemeente heeft het beheer en het gemeentelijk budget overgedragen aan de parkmanagementorganisatie). Dit is excl. wegen. - Beveiliging van het bedrijvenpark met intelligente camera's. - Bewegwijzering bedrijven met een eigen bewegwijzeringssysteem. - De parkmanagement op Medel werkt maakt bestuurlijk deel uit van de Parkmanagementorganisatie OCT - Centrale parkeerplaats (truckparking) met toilet voor vrachtwagens die komen laden/lossen bij bedrijven gevestigd op Medel - Samenwerking met Logistics Valley Rivierenland

3.	Parkmanagement Doejenburg II	Buren	Verzelfstandigen parkmanagement
4.	Energie coöperatie De Wildeman	Zaltbommel	Realisatie warmtenet als opmaat naar zelfvoorzienend bedrijventerrein
5.	OVPK (t Panhuis)	Neder-Betuwe	<ul style="list-style-type: none"> • Zon op dak; gerealiseerd • Plan voor proef met onderling energie uitwisseling tussen 2 bedrijven, • Realisatie snel laad infra structuur • Haalbaarheid groen waterstof station onderzocht en afgerond, huidige vraag naar waterstof verantwoord niet de investering op dit moment • Kleinschalig restwarmte net aanwezig is sinds 2017 onbenut • Om energie neutraal te worden zou ook wind moeten worden meegenomen, hiervoor is onderzocht of 2 of 3 horizontale windmolens haalbaar zou zijn • Eigen glasvezelnetwerk gerealiseerd op het industrie terrein • Eigen camera beveiliging • Openbare verlichting vervangen door LED en Slimme sensoren • In 2015 gestart met de renovatie van “oude” (jaren 70 panden) op het industrieterrein, ca. 50% gerealiseerd • Tenminste 2 nieuwbouwpanden volgens de BREEM norm gerealiseerd
6.	Coöperatie duurzame bedrijventerreinen	Zaltbommel	De gemeente Zaltbommel is geen voorstander van grote zonneweiden op agrarische grond, maar aan de Toepadweg moet het kunnen, het gaat om een agrarisch perceel dat ligt ingeklemd tussen de bebouwing op bedrijventerrein De Ooijk en de kassen verderop langs die weg. Het plan past in het nieuwe zon- en windbeleid, dat zonnepanelen op agrarische ‘restgrond’ wel toestaat. Het initiatief om op dit weiland zonnepanelen te plaatsen komt van de Coöperatie Duurzame Bedrijventerreinen Zaltbommel. Deze coöperatie wil het energieverbruik verminderen en de energiewinning verduurzamen. In 2025 zouden de bedrijventerreinen energiepositief moeten zijn.
7. A	Klimaatadaptatie Pavijen	Culemborg	De integrale (gemeentelijke) aanpak van de openbare ruimte van Pavijen voor klimaatadaptatie, met o.a. investeringen in vergroening (met aandacht biodiversiteit) en aanpak wateroverlast (o.a. aanleg Wadi's), fietspaden en een meer recreatieve buitenruimte met wandelpaden voor Pavijen medewerkers.
7. B	Pavijen vergroent!	Culemborg	In opdracht van parkmanagement Pavijen en ondernemersvereniging KCB hebben studenten van de Universiteit Wageningen met specialisaties in biodiversiteit, ecologie, bodemkunde, gezondheid en hydrologie een advies opgesteld over mogelijke maatregelen voor ondernemers op het bedrijventerrein Pavijen. Het uiteindelijke doel is een handreiking om op individuele bedrijfskavels een bijdrage te gaan leveren aan Klimaatadaptatie Pavijen.

8.	Energieneutraal Pavijen	Culemborg	Een samenwerking van gemeente, parkmanagement Pavijen en ondernemersvereniging KCB, gericht op de energietransitie per bedrijf van bedrijventerrein Pavijen in Culemborg, in het teken van drie thema's: isoleren, zonnepanelen en de mogelijkheden voor aanleg van een warmtenet.
9.	Energie coöperatie de Wildeman	Zaltbommel	De aanleg van een warmtenet
10.	Truckersvoorziening	Zaltbommel	Onderzoek naar een truckparking voor ongeveer 50-60 trucks
11.	Collectief Zakelijk Glasvezelnetwerk	Culemborg	in navolging op meerdere eerder initiatieven is Fore Freedom enkele weken geleden gestart met de vraagbundeling voor een 100% open betaalbaar glasvezelnetwerk. Zodra het minimaal aantal benodigde deelnemers is behaald zal Fore Freedom overgaan tot detail ontwerp van het netwerk en vervolgens de vergunningsaanvraag indienen.
12.	Klimaatbestendig West Maas en Waal Uitvoeringsprogramma 2020 - 2023	West Maas en Waal	Hoe bedrijventerreinen kunnen worden vergroend. Met deze ambitie gaan we drie klimaateffecten tegelijk te lijf: wateroverlast, verdroging en hitte. Overheden, bedrijven en instellingen geven daar waar mogelijk het goede voorbeeld zodat inwoners er niet alleen voor staan. Dat vergt inzet van lokale overheden in de vorm van bijvoorbeeld een lokale campagne of het meekoppelen van kansen in de openbare ruimte.
13.	Verkenning energiedriehoek De Betuwe	Gemeenten Buren, Neder-Betuwe en Tiel	Bieden de industrieterreinen Medel en Kellen en de daaraan grenzende grond kansen voor het opwekken van zonne- en windenergie? Drie Rivierenlandse gemeenten gaan het samen met de Regio Rivierenland onderzoeken. De drie gemeenten zien dit gebied als kans voor het opwekken van duurzame energie met zon en wind. Het onderzoek verkent de (on)mogelijkheden voor de opwek van zon en windenergie in en om de bedrijventerreinen. Na bespreking van de onderzoeksresultaten in de gemeenteraden, volgt afhankelijk van de resultaten van het onderzoek mogelijk een verder traject. De locatie is naar voren gebracht door inwoners en organisaties in de gemeentelijke RES-ateliers, bij de denkrichtingen 'energieparken bij bestaande bedrijfsontwikkelingen', waarbij ook Medel en de directe omgeving genoemd zijn, en 'langs de vervoerscorridor A15'.
14.	Nieuw bedrijventerreinenbeleid gemeente	West Betuwe	Nieuw lokaal bedrijventerreinbeeld ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad om: <ul style="list-style-type: none"> - naar toekomstbestendige bedrijventerreinen te werken. - Parkmanagement te versterken - Transformatie van terreinen De Oven en Lingewaarden conform RPW - Revitalisering Zeiving Zuid en Oudenhof conform RPW - Uniforme bewegwijzering onderzoeken - Onderzoek onderstation Liander mede ten behoeve van de energietransitie - Met Parkmanagement Hondsgemet plan ontwikkelen voor wandelgelegenheid op locatie - Aanleg van glasvezel op bedrijventerreinen - Ontwikkeling van Fruit Tech Campus (duurzame keten) tevens onderdeel van de Regio Deal. - Bij onderhoud vergroenen van terreinen.

8. Status aanpassingen 2021

Het RPW blijft onverminderd belangrijk als het (vigerend) toetsingsinstrument voor ruimtelijke economische bedrijfslocatie-ontwikkelingen in de regio. Het RPW zal, aangevuld met dit document, door het RAP als toetsingskader gebruikt worden bij vraagstukken waarbij advies wordt verzocht. Deze actualisatie kent daarmee een aanvullend karakter en formaliseert in regionaal verband vervolgens die concretisering van een aantal doelstellingen op dit beleidsthema, aansluitend op het verzoek wat de regio ontvangen heeft van GS.

Uit de monitoring blijkt tot dusver dat plannen die momenteel voor de periode vanaf 2023 staan gepland, door omstandigheden meer prioriteit kunnen krijgen. Een vorm van uitwisseling tussen beide wordt met behulp van deze actualisatie mogelijk wat betreft de regio. Ook vanuit de vraagzijde zijn ontwikkelingen onzeker en vragen om monitoring: de ruimteprognose is bewust op basis van een lage en hoge prognose opgesteld.

Als gevolg van deze (tussentijdse) actualisatie van dit RPW zullen deze plannen nogmaals goed worden beschouwd en overwogen. Daarnaast wordt in samenwerking met de provincie gestart (vervroegd) gestart met een nieuwe inschatting van de ruimtevraag. Doel hierbij is voldoende vraag gestuurd aanbod van bedrijventerreinen van de juiste kwaliteit hebben, waarbij de toekomstige marktbehoefte (volgens model WLO II) het uitgangspunt is. Nieuwe en bestaande economische ontwikkelingen die van invloed zijn op deze afspraken, zullen gemonitord blijven worden als onderdeel van de regionale samenwerking op dit beleidsveld, om zo nodig tussentijds bij te kunnen sturen in de dynamische regionale samenwerking op het gebied van werklocaties/ bedrijventerreinen.

Het volledige RPW 2020-2024 kan gevonden worden met behulp van de volgende link:

<https://www.fruitedelta.nl/wp-content/uploads/2020/12/18.240-Definitief-RPW2020.pdf>